

FRANTIŠEK ROUBÍK

významně přispěl k zachycení historie poštovníctví u nás

„Historická vlastivěda obrací pozornost k zemi (vlasti) k územnímu jevišti života jejího obyvatelstva (národa), snaží se metodami převážně historickými zjistit a pochopit vývoj dnešního stavu země... jak po stránce přírodní, tak z hlediska hmotné a duchovní kultury“.

Dr. František Roubík,

Příručka vlastivědné

práce,

Praha 1947

Když jsem se seznámil se společenstvím sběratelů specializovaných oborů ve filatelii a zejména přívrženců poštovní historie včetně historie poštovníctví, začal jsem intenzivně vnímat kromě vlastních sběratelských směrů, oborů a artefaktů jména osobností těchto oborů. O mnohých velikánech, kteří položili základy sběratelství u nás jsem napsal již několik memoárových medailonků.

Při vyprávění, které zaznělo z úst starších členů našeho klubu a komise poštovní historie, padla i jména historiků, bez nichž bychom nemohli identifikovat skvosty našich sbírek a vysvětlovat jejich vznik a vzhled. Jedním z jmen, které jsem slyšel i mimo sběratelskou entitu, například v Poštovním muzeu, bylo jméno **František Roubík**. A nejen slyšel, ale i viděl v publikovaných člancích či studiích na místě souhrnné literatury či zdrojů použitých při jejich tvorbě. Práce se týkaly zejména historie poštovníctví a regionální poštovní historie. Pro úplnost dodávám, že jeho jméno bylo zmiňováno i s dalšími velikány jakými byli například Václav Dragoun, Václav Záběhlík či Pavel Čtvrtník.

Historik a archivář František Roubík (31. 7. 1890, Jindřichův Hradec – 5. 5. 1974, Praha) se nadchl pro své pozdější zaměření během studií na gymnáziu v Jindřichově Hradci, kde je ovlivnil černínský archivář P. František Teplý. Za své vysokoškolské studium si zvolil historii a pomocné vědy historické na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (v letech 1911 – 1919, studia byla přerušena vojenskou službou a vězením – v letech 1917 – 1918 byl ve vyšetřovací vazbě garnizonního osudu v Praze a ve Vídni). Dále studoval na Státní archivní škole v Praze (1919 – 1921).

Počátky svého archivního zaměření a působení spojil se zámeckým archivem v Jindřichově Hradci a Archivem hl. m. Prahy. V roce 1920 začal pracovat v Archivu ministerstva vnitra v Praze působil zde až do roku 1939. Byl účastníkem jednání o archivní a spisové rozluce s Rakouskem ve Vídni a přispěl významně ke zpracování a zpřístupnění významných archivních fondů.

Od roku 1930 do roku 1943 vyučoval na Státní archivní škole v Praze. Roku 1934 habilitoval jako docent pro historickou vlastivědu a geografii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Zde přednášel především novověkou diplomatiku a paleografii (později dějiny správy) a v této činnosti pokračoval i po válce v letech 1947 – 1967.

V letech 1939 – 1948 byl referentem ministerstva školství a národní osvěty, od roku 1945 přednostou odboru pro vědu na ministerstvu školství, věd a umění. V letech 1939 – 1952 byl ředitelem Státního historického ústavu vydavatelského v Praze a v letech 1953 – 1959 vedoucím oddělení (sekce) historické geografie Historického ústavu ČSAV v Praze. V roce 1960 odešel do důchodu.

Od roku 1933 byl členem Královské české společnosti nauk, od roku 1945 Masarykovy akademie práce, od roku 1953 členem korespondentem ČSAV. V letech 1968 – 1970 vykonával funkci člena vědeckého kolegia historie.

Od poloviny 50. let byl rovněž členem Československé společnosti historické a Společnosti přátel starožitností.

Několikrát byl oceněn za svou činnost. V roce 1965 obdržel vyznamenání Za zásluhy o výstavbu. V roce 1970 mu byla udělena Zlatá plaketa Františka Palackého za zásluhy ve společenských vědách.

Byl též vědeckým redaktorem *Bibliografie československé historie*.

Znalosti Františka Roubíka se staly spolehlivým celoživotním základem jeho rozsáhlé publikační činnosti historické, archivní, ediční, soupisové, bibliografické a metodické. Archivní obec dosud s velkým uznáním využívá jím formulovaná hesla ve *Slovníčku terminologie* (1954).

Publikační počiny Františka Roubíka jsou tím nejcennějším. Jeho hlavními profesními zájmy byly například revoluční události roku 1848, chodské dějiny, historická vlastivěda, sociální dějiny, dějiny kartografie, dějiny správy a geografie. Podrobně o nich píše Pavel Holát ve své knize *František Roubík Neúnavný poutník mapou historie*. Kniha vyšla v roce 2007 (497 stran) v edici Holine and History. Tento autor zpracoval i Roubíkovu bibliografii – *František Roubík – Bibliografie* (Holine and Bibliography, 2005) a osobnost Františka Roubíka přiblížil i v svých dalších knihách, studiích a přednáškách.

Roubíkova publikační činnost byla značně rozsáhlá. Sestavil i řadu monografických prací. Metodické uspořádání je značně složité. František Roubík měl tematicky mnohostranné a obsáhlé odborné zájmy. Uvádím alespoň několik výrazných příkladů, i ty mohou často poštovním historikům a regionálním sběratelům dosti posloužit. Historii poštovníctví tento přehled zakončuji. František Roubík psal i do revue *Nové Čechy* statě politického rázu pod pseudonymem A. Frank.

Stěžejní práce

Správní dějiny – *Počátky policejního ředitelství v Praze (1926), Ke správnímu rozdělení z roku 1850 (1938), Vývoj správního rozdělení Čech v letech 1850 – 1868 (1939).*

CHODSKO – *Dějiny chodů u Domažlic (1931), Zápas chodů za svobodu (1937), Boj chodského lidu (1962).*

ROK 1848 + dějiny – *Český rok 1848 (1931 + 1948), Petice venkovského lidu z Čech k národnímu výboru (1954).*

Vlastivěda – *Příručka vlastivědné práce (1941 + 1947), Přehled vývoje vlastivědného popisu Čech (1940), Soupis a mapa zaniklých osad v Čechách (1959).*

Hospodářská geografie – *Sbírka map a plánů v archivu ministerstva vnitra (1933), Soupis map českých zemí (1952 + 1955), Školní atlas Československé socialistické republiky (1959) Atlas československých dějin (1965), Atlas Československé socialistické republiky (1966, Soupis map zaniklých osad v Čechách (1952), Plán Prahy z roku 1816 (1983)*

Soupisy a bibliografie – *Časopisectvo v Čechách v letech 1848 – 1862 (1930), Bibliografie časopisectva*

v Čechách z let 1863 – 1895 (1936).

Souhrnné práce – *Národnostní vývoj českých zemí (1946), Přehled českých dějin (1947), Národní kronika česká I. a II. díl (1940)*

Stěžejní práce o historii poštovníctví a dějinách dopravy

K vývoji poštovníctví v Čechách v 16. a 18. století. Sborník Archivu ministerstva vnitra.

sv. X, s. 165 – 305, Praha 1937

Silnice v Čechách a jejich vývoj.

Společnost přátel starožitností ČSR, Praha 1938

Z českých hospodářských dějin. Přehled vývoje českého průmyslu, obchodu, měny a dopravy.

Státní nakladatelství, Praha 1948

Z počátků dostavníků v Čechách.

Naše pošta. Ročník 21, č. 3 – 5, Praha 1939.

Boj státní pošty se soukromou dopravou v Čechách v 18. století.

Naše pošta. Ročník 22, č. 7 – 8 , Praha 1940.

Poštovní doprava v Čechách v letech 1527 – 1850.

Nedatovaný rukopis, Sbírka Poštovního muzea fond Drobné pozůstalosti a sbírky.

Od nosítek k trolejbusu: přehled vývoje veřejné dopravy v Praze (1956)

František Roubík ve všech svých pracích věnoval nastolenému tématu velkou a důslednou pozornost. Nejinak tomu bylo např. v případě dějin kartografie, map a jejich vývoje. Autoři článku „Mapový archiv Poštovního muzea v Praze Jiří Hánl a Alena Klokočnicková (Sborník Poštovního muzea 1980, str. 47 - 75 NADAS 1980) píšící na toto téma František Roubík napsal

řadu odborných článků a publikací. Uspořádal sbírku map a plánů archivů Ministerstva vnitra. Po jeho nástupu do vedení Historického ústavu po 2. svět. válce pod jeho vedením byl katalogizován mapový fond ústavu. Stal se základem sbírek, který byl později uložen do odd. hospodářských dějin a historické geografie ČSAV. Touto významnou vědeckou činností přispěl k uchování nesmírného bohatství ve fondech různých institucí v naší republice. Nejinak tomu bylo i u jiných oborů, které zpracovával. V tom je velký přínos osobnosti Františka Roubíka, kterému jsem věnoval dnešní memoárový medailon.

Zdroje:

1/ <https://cs.wikipedia.org>

2/ <http://abicko.avcr.cz> (František Roubík, autorka: PhDr. Jaroslava Hoffmannová)

3/ Archivnictví a spisová služba – Výběrová biografie archivářů, heslo František Roubík Doc. Ludmila Sulitková, CSc. (Filozofická fakulta Univerzity Jana Evangelisty Purkyně Ústí nad Labem) – <http://ff.ujep.cz/archivnictvi>

4/ <https://biblio/hiu.cas.cz> - práce/příspěvky Pavla Holáta pro konference v jihočeském muzeu v Českých Budějovicích

5/ www.google.com